

PROIECTUL EUROPEAN AUTHORS DAY: ANA BLANDIANA, O VOCE EMBLEMATICĂ A LITERATURII EUROPENE, LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ

Veronica BORȘ,
ORCID 0000-0002-5759-3324
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: În anul 2025, Biblioteca Națională a Republicii Moldova s-a alăturat proiectului European Authors Day, inițiativă a Programului Europa Creativă, desfășurată în parteneriat cu un consorțiu european de prestigiu, având drept scop promovarea lecturii și a creației literare. În cadrul ediției din anul 2025, dedicată în special copiilor și adolescenților, invitata Bibliotecii Naționale a fost Ana Blandiana, care a dialogat cu publicul despre parcursul său literar, despre rolul lecturii și despre responsabilitatea scriitorului în societatea contemporană. Evenimentul a culminat cu o sesiune de autografe, oferind participanților o experiență culturală memorabilă și un autentic dialog între generații.

Cuvinte-cheie: European Authors Day, Programul Europa Creativă, Biblioteca Națională a Poloniei, Ana Blandiana, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Abstract: In 2025 the National Library of the Republic of Moldova joined the European Authors Day Project, an initiative of the Creative Europe Programme, carried out in partnership with a prestigious European consortium, aiming to promote reading and literary creation. In 2025 edition, dedicated especially to children and teenager reading, the guest of the National Library was Romanian poet Ana Blandiana, who spoke with the audience about her writing life, the role of reading and writer's responsibility in contemporary society. The event culminated with an autograph session, offering participants a memorable cultural experience in an authentic dialogue between generations.

Keywords: European Authors Day, Creative Europe Programme, National Library of Poland, Ana Blandiana, National Library of the Republic of Moldova

În anul 2025, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a devenit participantă la proiectul European Authors Day (Ziua Autorului European), inițiativă inclusă în Programul Europa Creativă, susținută de Comisia Europeană. Având ca obiectiv promovarea lecturii și a creației literare la nivel european, proiectul este coordonat de un consorțiu alcătuit din șapte parteneri internaționali: Biblioteca Națională a Poloniei, Fundația pentru Lectura Universală (Polonia), EURead, Federația Editorilor Europeni, Ciclic, Stiftung Lesen și Fundația pentru Lectură (Bulgaria). Aceștia au câștigat dreptul de a organiza eve-

nimentele Zilei Autorului European în perioada 2025–2027.

Participarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova are loc la invitația Bibliotecii Naționale a Poloniei, alături de peste 25 de țări europene. Proiectul se desfășoară pe durata a trei ani, sub motto-ul „Citește. Pe bune!” (#ReadForReal), subliniind importanța lecturii autentice în societatea contemporană [2]. Anual, în perioada 11 noiembrie – 12 decembrie, BNRM va găzdui un autor european și va organiza evenimente literar-culturale dedicate tuturor categoriilor de public: copii, adolescenți și adulți.

La participarea în proiect au fost invitate toate instituțiile interesate – biblioteci, edituri, librării, instituții de învățământ, administrații publice locale, instituții medicale, centre culturale, ONG-uri și alte organizații relevante. Pentru o implementare eficientă și o promovare activă a proiectului, au fost elaborate seturi promoționale „Welcome Pack”, care includ: postere pentru promovarea evenimentelor; diplome destinate organizatorilor; liste de verificare pentru buna desfășurare a activităților; cărți poștale cu identitatea vizuală a proiectului; semne pentru ușă, realizate în identitatea vizuală a proiectului; semne de carte, destinate autografelor autorului invitat. Aceste materiale au fost repartizate în biblioteci pentru a sprijini bibliotecarii în organizarea și promovarea activităților proiectului.

În ediția din anul 2025, accentul Zilei Autorului European a fost pus pe lectura pentru copii și adolescenți, cu scopul de a le stimula interesul pentru carte și creație.

Invitata acestui an a fost *Ana Blandiana*, una dintre cele mai importante voci ale literaturii române și europene contemporane. Autoarea a venit la Chișinău cu prilejul lansării recentului volum de poezie, *Dans în ploaie*, apărut în decembrie 2025 la Editura Știința, precum și pentru a-și prezenta creația destinată atât publicului tânăr, cât și celui adult.

Întâlnirea cu Ana Blandiana, desfășurată la 8 decembrie 2025, în incinta sălii „Mihai Eminescu” din cadrul Bibliotecii Naționale, a constituit un moment de profundă încărcătură culturală și emoțională. Dialogul cu publicul, intitulat sugestiv „Drumul vieții...”, a fost moderat de Iulian Filip, poet,

scriitor, dramaturg și folclorist, Maestru în Arte, care a conturat cu finețe parcursul literar și uman al invitatei [1, 3].

Pe parcursul întâlnirii, participanții au avut prilejul să descopere itinerarul biografic și literar al autoarei, reflecțiile sale asupra vocației scrisului, rolului lecturii în formarea tinerilor, precum și responsabilitatea morală a scriitorului în societatea contemporană. Poeta a împărtășit experiențe care au marcat apariția primelor texte, dar și gânduri despre poezia pentru copii și adolescenți, subliniind importanța sincerității și a imaginației în apropierea celor tineri de carte. Întâlnirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și deschisă, fiind marcată de întrebări, intervenții și mărturii din partea publicului.

Evenimentul s-a încheiat cu o amplă sesiune de autografe, în cadrul căreia cititorii au avut ocazia de a interacționa direct cu autoarea și de a primi volumele semnate, transformând întâlnirea într-o experiență memorabilă și într-un veritabil dialog între generații, carte și cititor.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECANAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA. *Ecoul întâlnirii cu Ana Blandiana la Chișinău*. Postare pe Facebook. 2025-12-12. Disponibil: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/posts/ecoul-%C3%AEnt%C3%A2lnirii-cu-ana-blandiana-la-chi%C8%99in%C4%83u-renumita-scriitoare-ana-blandiana-/1281060337384894/> [accesat 2026-01-05].
2. EUROPEAN AUTHORS DAY. *European Authors Day*. Pagina web. Disponibil: <https://www.readforreal.com/> [accesat 2025-12-30].
3. MARKETING ȘI COMUNICARE SOCIOCULTURALĂ - BIBLIOTECA NAȚIONALĂ. *Întâlnire cu scriitoarea Ana BLANDIANA*. Postare pe Facebook. 2025-12-11. Disponibil: <https://www.facebook.com/marketingbnrm/posts/%C3%AEnt%C3%A2nre-cu-scriitoarea-ana-blandiana-la-biblioteca-na%C5%A3ional%C4%83-a-republicii-moldov/1527668759030245/> [accesat 2026-01-05].

EXPOZIȚIA TEMATICĂ ITINERANTĂ „ÎN GURA FOAMETEI ORGANIZATE DE URSS ÎN BASARABIA (1946-1947)”

Tatiana GHEICEANU,
Ana PLAMADEALA,
ORCID 0009-0004-7020-7426
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: Articolul prezintă inițiativa Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova de organizare a expoziției tematice itinerante „În gura foamei organizate de URSS în Basarabia (1946–1947)”, ca instrument de educație istorică și de recuperare a memoriei colective. Articolul subliniază rolul bibliotecii ca actor instituțional în promovarea adevărului istoric, în dezvoltarea parteneriatelor educaționale și în consolidarea conștiinței civice, demonstrând importanța abordărilor interdisciplinare în procesul de asumare a trecutului traumatic.

Cuvinte-cheie: foamea organizată, Basarabia, RSS Moldovenească, 1946–1947, regimul sovietic, memorie colectivă, educație istorică, expoziții tematice itinerante

Abstract: This article presents the initiative of the National Library of the Republic of Moldova to organize the travelling thematic exhibition entitled ‘In the face of the famine of 1946-47 organized by URSS in Bessarabia’, serving a tool for historical education and recovery of collective memory. The authors emphasize the institutional role of the library in promotion of historical truth, developing educational partnerships, strengthening civic consciousness. They demonstrate the importance of interdisciplinary approaches in the process of assuming the traumatic past.

Keywords: organized famine, Bessarabia, Moldavian SSR, 1946-1947, Soviet regime, collective memory, historical education, travelling thematic exhibitions

Foamea organizată din anii 1946–1947 constituie una dintre cele mai tragice pagini ale istoriei Basarabiei postbelice. Considerată de istorici drept un genocid nerecunoscut oficial, această catastrofă umanitară a fost mult timp ocultată de discursul oficial sovietic. Instituirea, prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova din 7 aprilie 2022, a Zilei comemorării victimelor foamei organizate din anii 1946–1947 reprezintă un act esențial de recuperare a adevărului istoric și de consolidare a memoriei colective [2].

Cercetările istorice demonstrează că foamea din RSS Moldovenească nu a

fost o consecință exclusivă a secetei sau a dificultăților economice postbelice, ci rezultatul unei politici deliberate de stat, aplicate de autoritățile sovietice, începând cu anul 1946. Prin rechiziții excesive, prin impunerea cotelor obligatorii și prin limitarea accesului la alimente, regimul a urmărit destructurarea societății tradiționale, instaurarea fricii și facilitarea proceselor de colectivizare și rusificare. Potrivit documentelor disponibile, peste 200 000 de persoane au murit de foame în perioada 1946–1947, cifra reală fiind probabil mult mai mare, în condițiile secretizării datelor oficiale. Istoricul și analistul politic Anatol

Țăranu subliniază că nu a fost vorba despre o criză alimentară, ci despre o strategie de supunere și distrugere a unui popor.

Ca un instrument de recuperare a memoriei, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a inițiat expoziția tematică itinerantă „În gura foamei organizate de URSS în Basarabia (1946–1947)”, cu scopul de a informa și de a sensibiliza comunitatea asupra acestui fenomen traumatizant din istoria națională.

Expoziția a reunit aproximativ 60 de documente din colecțiile Bibliotecii Naționale, incluzând monografii, culegeri de documente, mărturii ale supraviețuitorilor, articole de presă și imagini de arhivă. Printre lucrările de referință expuse se numără volumele semnate de Ion Țurcanu, Anatol Țăranu, Valeriu Pasat, Mariana S. Țăranu, Larisa Turea și Alexei Vakulovski, care oferă o perspectivă documentată asupra mecanismelor, amplitudinii și consecințelor foamei.

Dimensiunea educațională a demersului a constituit un pilon central al campaniei de comemorare a victimelor foamei organizate din anii 1946–1947. Activitățile desfășurate au avut un caracter interdisciplinar și interinstituțional, fiind orientate spre informarea și sensibilizarea tinerei generații cu privire la această pagină traumatizantă a istoriei recente.

Expoziția tematică itinerantă a fost prezentată în mai multe instituții de învățământ din municipiul Chișinău și din teritoriu, printre care Instituția Publică Gimnaziul Filipeni și Instituția Publică Gimnaziul Hănăsenii Noi (raionul Leova), Colegiul de Ecologie din Chișinău, Colegiul Pedagogic „Alexei Mateevici”, Școala Profesională nr. 5, Școala Profesională nr. 6 și Centrul de Excelență în Construcții din Chișinău. Aceste activități au fost realizate în strânsă colaborare cu cadre didactice, bibliotecari și istorici, consolidând parteneriate educaționale durabile.

Un rol esențial în aprofundarea dimensiunii științifice și educative a activităților l-au avut istoricii și personalitățile invitate, care au susținut prelegeri, comunicări și discuții tematice. Printre invitați se numără Anatol Petrencu, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar și președinte al Asociației Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”; Anatol Țăranu, istoric, cercetător și comentator politic; Nicolae Enciu, doctor habilitat în istorie,

cercetător științific; Adrian Dolghi, doctor în istorie, cercetător științific la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală precum și alți specialiști în domeniul istoriei contemporane. Intervențiile acestora au oferit un cadru interpretativ riguros, facilitând înțelegerea cauzelor, a mecanismelor și a consecințelor foametei organizate.

Activitățile educaționale s-au desfășurat în conformitate cu recomandările Ministerului Educației și Cercetării al Republicii

Moldova, care a propus, pentru perioada 29 aprilie – 6 mai 2025, organizarea la nivel național a unor acțiuni dedicate comemorării victimelor foametei organizate din anii 1946–1947 în instituțiile de învățământ. În acest interval, școlile și instituțiile de învățământ profesional și universitar au realizat lecții tematice, expoziții, proiecții de filme documentare, discuții și activități de comemorare [3].

Referindu-se la importanța acestor inițiative, Valentina Olaru, secretar de stat în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, a subliniat că „prin aceste inițiative, elevii și studenții vor avea ocazia să înțeleagă mai bine impactul tragic al foametei organizate de regimul comunist de ocupație și să reflecteze asupra valorii vieții umane și a respectării drepturilor fundamentale, în contextul istoriei noastre recente”.

Prin implicarea istoricilor, a instituțiilor de învățământ și a autorităților centrale din domeniul educației, demersul coordonat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova a contribuit la integrarea memoriei foametei organizate în procesul educațional formal și nonformal, consolidând rolul bibliotecii ca platformă de educație istorică, dialog civic și asumare instituțională a trecutului traumatizant.

În paralel, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a organizat expoziția și în format virtual, alte activități în format online, inclusiv platforma de promovare și discuții dedicată rolului bibliotecii în

educația memoriei colective, contracararea dezinformării și consolidarea coeziunii sociale. Aceste activități au reunit bibliotecari, istorici, cadre didactice și elevi, facilitând un dialog interdisciplinar și interinstituțional.

În total, au fost organizate opt activități, dintre care una în format online și șapte în format fizic, cu implicarea directă a specialiștilor bibliotecii și a istoricilor membri ai Asociației Istoricilor din Republica Moldova „Alexandru Moșanu”. Numărul participanților la evenimentele offline a depășit 675 de persoane, iar expoziția virtuală a înregistrat 1160 de vizualizări.

Expoziția virtuală realizată în cadrul campaniei a fost utilizat ulterior în activități educaționale desfășurate în bibliotecii publice și în instituții de învățământ, consolidând impactul pe termen mediu al proiectului.

Foamea organizată din anii 1946–1947 nu reprezintă doar o tragedie a trecutului, ci un avertisment istoric asupra efectelor distructive ale regimurilor totalitare. Activitățile desfășurate au demonstrat că asumarea acestei pagini dureroase este esențială pentru formarea unei conștiințe istorice responsabile.

Prin demersurile sale educaționale și parteneriatele instituționale dezvoltate, Biblioteca Națională a Republicii Moldova contribuie activ la recuperarea memoriei colective, la promovarea adevărului istoric și la consolidarea valorilor democratice în societatea contemporană.

Referințe bibliografice:

1. BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA. *Expoziție tematică virtuală „În gura foametei organizate de URSS în Basarabia (1946-1947)”*. Postare pe Platforma YouTube. 2025-04-08. Disponibil: <https://www.youtube.com/watch?v=aQmUnabqjX8> [accesat 2026-01-16].
2. Hotărâre pentru modificarea punctului 1 din Hotărârea Parlamentului nr.433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova: nr. HP91/2022 din 07.04.2022. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2022, nr. 106-114, art. 186. Disponibil: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/130847.pdf> [accesat 2026-01-16].
3. *Instituțiile de învățământ vor organiza activități dedicate comemorării victimelor foametei organizate din anii 1946-1947*. Online. 2025-04-25. Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova. Disponibil: <https://mec.gov.md/ro/content/institutiile-de-invatamant-vor-organiza-activitati-dedicade-comemorarii-victimelor-foametei> [accesat 2025-04-25].
4. PETRENCU, Anatol; Ion NEGREI și Viorel BOLDUMA. Suport informațional pentru studierea temei Foamea organizată din RSS Moldovenească din 1946-1947. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/suport_didactic_foamea.pdf [accesat 2025-04-10].